

מיכל יפתח רותם עם כבוד למקורותיה התרבותיים מקדימה את העתיד

מיכל, דור שני לילידי תל אביב ה'שנה', היום, נשואה ואם לשני בנים בוגרים, חיה ויוצרת בהרצליה. הפרויקטים שלה ממקמים במקומות שונים בארץ וכמה מהם גם בארצות הברית. למיכל, תואר ראשון בעיצוב סביבתי מטעם בצלאל בירושלים ותואר אדריכל מהטכניון בחיפה. כאדריכלית רשומה, מיכל רשאית לחתום על כל תכנית בנייה, פרטית ורוויה, אך מעדיפה את הבנייה הפרטית, בה היא יכולה להיות אחראית גם על מעטפת החוץ וגם על עיצוב הפנים, להגיע לאיכויות גבוהות ביותר ולהתקרב לשלמות תכנונית ועיצובית. השגת יעדיה נתרמת רבות מהקשרים האישיים שהיא מפתחת עם דיירי העתיד בפרויקטים שלה, להם היא בונה את הקן המשפחתי המותאם להם במדויק

האדריכלית מיכל יפתח רותם, בשל הכבוד שרכשה להוריה, לא נפרדה משם נעוריה גם לאחר שנישאה. שלא במודע, שם משפחתה וכל הכרוך בו, היווה מן הסתם, בסיס לאישיותה ולדרכה המקצועית. היא נולדה וגדלה ברחוב דב הוז בתל אביב. אחד מארבעת הרחובות בתל אביב בהם מרוכזים תשעה בניינים שמהווים את מתחם בתי המגורים המכונה 'בתי הבימה'; כבתם של אסתר יפתח לבית גנסיין והפרופסור שמעון יפתח, מדען גרעין מהבכירים בישראל, דור עשירי בארץ, צאצא של מגורשי ספרד אשר הגיעו לצפת והיכו בה שורשים. יפתח, שהיה גם לוחם, פלמחניק ואלוף משנה בצה"ל חינוך דורות של מדעני גרעין בישראל. במסגרת תפקידו כיועץ לשר המדע וכמי שעמד בראש הוועדה לבחינת תפקיד המדע במדינת ישראל, השפעתו על התפתחות המדע בארץ הייתה גדולה.

אימה של מיכל, ילידת תל אביב, בתו של מנחם גנסיין, שחקן, במאי ומייסד תיאטרון הבימה. מנחם גנסיין, נחשב במשך שנים ארוכות לאחד משחקני האופי הטובים של התיאטרון העברי. מיכל גדלה בבית שבו המדעים והאמנויות שכנו אלה לצד אלה. עשייה מדעית בעלת חשיבות ומטרה לאומית, לצד הערכה רבה לתרבות אמנות, מוסיקה וספרות, השפיעו על בחירתה באדריכלות שבעיניה הוא מקצוע שבמהותו משלב בין מדעים ואמנויות. את המפגש הראשון של מיכל הילדה עם האדריכלות זימן האדריכל שמואל מסטצ'קין, חבר של המשפחה שהיה פוקד את ביתם. שמואל מסטצ'קין, היה מחלוצי האדריכלות המודרנית בארץ ואחד מבוגרי בית הספר באוהאוס, שהשפיעו על הבנייה בארץ בסגנון בית הספר בו למדו והיו אלה שלימים גרמו לאונסקו להעניק לתל אביב את התואר 'עיר לבנה'. תיאוריו המעשיים של מסטצ'קין שהיו ספוגים בהתלהבות יצירתית וסיפוריו על פרויקטים שעסק בהם, ריתקו את מיכל שהאזינה תוך כדי משחק לשיחות המבוגרים. דירת המשפחה, העמוסה בספרים, תקליטים, ציורי אמנים ישראלים וחפצי אמנות, שימשה עבורה קרקע דשנה. כילדה וכושרה, נחרתו בזיכרונותיה, החצרות של בתי הבימה, בהן היו ילדי השכונה נפגשים מידי יום. בכל אחד מהבניינים, הייתה גינה מטופחת, עם דשא, שיחים ופרחים. לילדי השכונה, רובם בנים ובנות של שחקנים, אמנים, סופרים ואנשי רוח, שימשו החצרות כמגרשי המשחקים ומקומות המפגש שלהם הן כילדים והן כנערים. רחוב ילדותה שבתל אביב, עם מפלסי הקומות המפולשות של בתי העיר הלבנה, אשר רובם, תוכננו על ידי האדריכל זאב רכטר מאבות הסגנון הבינלאומי בארץ, היה עבורה עולם שלם של שטחים קטנים מתוכננים נכון. היום, במבט לאחור, מיכל יודעת שגדולתם של הבתים והחצרות עם האנרגיה המיוחדת ששררה בהם, טמונה בקנה המידה והיחס המדויק בין הבתים, החצרות, הרחוב והאנשים. חוויות ילדותה נטעו בה את המודעות לנושא הסביבה שמתבטאת ביצירותיה.

כילדה, עם חיבור בולט ליצירותיה ואמנות, יעודה היה נהיה כאשר הגיע זמן קבלת החלטה על העתיד הצפוי לה, היה ברור שהכיוון הוא עיסוק בנושא

יצירתי שמשלב בתוכו גם צדדים תרבותיים, אמנותיים, מעשיים וארציים. היא נרשמה לבצלאל בירושלים למחלקה לאדריכלות ועיצוב סביבתי. סיימה את הלימודים עם תואר אקדמי בעיצוב סביבתי. כעובדת גמר בבצלאל היא תכננה בית ספר לאמנות ברחבת נווה צדק, שבאותם ימים טרם שופצה. התואר האקדמי אותו קיבלה בבצלאל, לא הקנה לה באותה עת הסמכה לעסוק במקצוע האדריכלות כאדריכלית מורשית. מתוך תחושת אחריות מקצועית היה ברור לה שעליה להשלים את הדרוש לקבלת תואר אדריכלית. בתוקף ההסכם שהיה אז בין בצלאל לטכניון חיפה, סטודנטים בוגרי בצלאל היו רשאים להשלים את התואר האקדמי באדריכלות בטכניון בחיפה. היא החליטה לקחה פסק זמן בין שתי האוניברסיטאות. התקבלה כעובדת מן המניין במשרד האדריכלים של ספדי בירושלים. שנה זו, במשרדו של האדריכל ספדי הייתה משמעותית במיוחד להתפתחותה המקצועית. כאדריכלית זוטרת ומתחילה, היא נחשפה לפרויקטים מסוגים שונים, נדרשה לקבל על עצמה אחריות מקצועית, התמודדה עם עבודה בצוות ולקחה חלק בפרויקטים על כל שלביהם משלב התכנון ועד לביצוע כולל פיקוח עליון בשטח, דברים שלא התנסתה בהם במסגרת הלימודים. בעתות הפנאי שלה ביצעה גם עבודות פרטיות. הייתה זו שנה מאוד משמעותית בקריירה המקצועית שלה. אחרי תקופה של התנסות אינטנסיבית, חזרה מיכל לחבש את ספסל הלימודים. את פרויקט הגמר בטכניון, שהיה תכנון מוזיאון לאמנות בתל אביב, שממוקם מול מוזיאון הארץ ברמת אביב, היא הציגה בפני המרצים וחבר השופטים כשהיא בחודש השמיני להריגה הראשון.

כמשפחה צעירה הדואגת לעתידה, נפלה לידיה הזדמנות לרכוש מגרש ריק בהרצליה פיתוח עליו מיכל החלה לתכנן את ביתם. אתר הבנייה היה גלוי לעיני העוברים והשבים ברחוב. מבנה השלד שנשקף לעיני החולפים ליד המגרש משך תשומת לב בצורתו הייחודית. שלא כנהוג באותם ימים, כמקדימה את העתיד, מיכל תכננה את בית משפחתה מבפנים החוצה. כלומר, תכנון החללים הפנימיים קדמו לתכנון המעטפת. התוצאות שהוכיחו את עצמן, הפכו אצלה להרנל תכנוני שהתפתח לאחד ממאפייני הפרויקטים שלה מאז ועד היום. הבית קיבל את צורת האות ח', מבנה שהזכיר בצורתו הניאומטרית הבסיסית סגנון בנייה עתיק שהיה מקובל בבניית חאנים. אלא, שלמעט צורתו המלבנית, הבית העל זמני אותו תכננה ובנתה מיכל, היה מודרני וכבר אז רוב חללי הבית נפתחו אל חצר פינימית.

מבנה השלד הייחודי הביא לפניות רבות של מתעניינים. מתוכם, יצאו לפועל ובוצעו על ידי מיכל במקביל לבניית ביתה שלושה פרויקטים נוספים. פרויקט רדף פרויקט. שמה כאדריכלית ייחודית יצא מגבולות הרצליה, הגיע למושבים באזור השרון, חדרה, נווה מונסון ועוד. כל פרויקט וייחודו גרר אחריו נוספים. בשנים בהם שני ילדיה היו קטנים מיכל הגבילה את כמות הפרויקטים שעסקה בהם וחלק מזמנה היא הקדישה לאימהות שהייתה

Design inspiration

שני דברים שבוטלים ביצירתיות של מיכל, ניכרו באופייה משחר נעוריה, עוד בטרם ידעה מה יהיה מקצועה. כבוד והערכה לקנה מידה, ויחס מתחשב בסביבה. כל פרויקט מתחיל אצלה בהכרות עם הסביבה. היא מגיעה למקום המיועד לבנייה או לשיפוץ, מתבוננת, מתרשמת ובעיקר מרגישה. תחושותיה, שלעיתים קרובות אינן ניתנות להסבר במילים, הן אלה שנותנות לה את ההשראה.

חשובה בעיניה מאד. למרות מגבלות הזמן שהציבה לעצמה, הפרויקטים המשיכו לזרום. היום, הילדים בגר, מיכל נמצאת בשיא פריחתה המקצועית ומתרכזת בפרויקטים באזור המרכז, בתל אביב ובשרון וכן בפרויקטים בחו"ל. בכל העבודות של מיכל מאז ועד היום, ניכרים שני דברים שטבועים בה משחר ילדותה, ומוצאים את ביטויים בעבודותיה. הדבר הראשון והעיקרי עליו אינה מוכנה לוותר הוא קנה המידה והיחס לסביבה, למרקם הטופוגרפי, למבנה הסביבתי, לאופי הבתים, הקשר שלהם בינם לבין עצמם ושל כולם אל מול הרחוב והחתך האנושי. כל פרויקט חדש מתחיל אצל מיכל בהכרות עם הסביבה. היא מגיעה למקום המיועד לבנייה, מתבוננת, מתרשמת ובעיקר מרגישה. תחושותיה, שלעיתים קרובות אינן ניתנות להסבר במילים, הן אלה שנותנות לה את ההשראה. דוגמה להשפעת הסביבה על פרויקט שתכננה וחיבורו למרקם הבנוי הסביבתי, היה ברמת השרון. ברחוב בו לכל הבתים יש גגות רעפים והמרקם הבנוי עדיין שומר על חזות כפרית כמו פעם, מיכל,

השייכת דווקא לאסכולה של גגות שטוחים, נעתה לדרישות הסביבה ותכננה בתים עם גגות רעפים בקווים המשתלבים במרקם הרחוב הקיים. הבתים החדשים בתכנונה נראים חדשים, אך שומרים על מרקם הבנייה הישן הקיים בסביבה בקנה המידה שלהם, באווירה ובפרופורציות של המבנים ויחסם לשטח. במקרים כאלה, העיקרון התכנוני שלה הוא לא לבנות "כמו פעם", אלא, לבנות בנייה של היום אבל עם כבוד לבנייה המקומית הישנה, לערכיה ולרקמה העירונית שבסביבה. זיקתה לסביבה מהווה גם את הסיבה העיקרית לכך שהיא נמנעת מבנייה נדל"נית בה האלמנט החשוב ליזם הוא ניצול מרבי של השטח המותר לבניה, עם התייחסות אגבית לסביבה. דוגמה לבנייה רוויה שאינה כזאת, הגיעה לידיה והיא קורמת עור וגידים בימים אלה. מדובר בקומפלקס מגורים מדורג בחיפה, שני בניינים בני חמש קומות, מחוברים ביניהם בפטיו ומשקיפים אל הים. מיכל, התאימה את המבנים לשיפועו של ההר ויצלה את המרחב ביניהם לשטח המתוכנן כינה פנימית פתוחה

דרכה נכנסים למתחם ודרכה עוברת כל הסירקולציה של שני המבנים, בהן דירות מגורים השייכות כולן לבני משפחה אחת. הגמישות של מיכל בהתאמת המבנה לסביבה שלו ולאווירה אותה היא מוצאת לנכון לנסוך בתוך הבית, גרמה לה לתכנן שש קשתות משני צדי הפטיו, בניגוד מוחלט לסגנון הבנייה המינימליסטי שלה. והסיבה היא כי, לדעתה בסביבה הזאת ובקונספט הרעיוני המתאים לפרויקט הזה הקשתות הן חלק בלתי נפרד מהתכנון. על אף היותה אדריכלית שלרוב מתכננת בסגנון מודרני ועכשווי, היא רוכשת כבוד לקיים ומחברת אותו לסביבה. הכבוד לקיים והקשר לסביבה באים אצלה לפני האנו האדריכלי, גורם, שאצל אדריכלים רבים לעיתים מביא אותם לידי הטבעת חותמם באופן חריג. דוגמה נוספת לכך נמצאת במדינת ניו יורק, בארצות הברית. בפאתי יער, עמד מבנה עץ קטן שנראה כלקוח מאגדת ילדים. הבעלים ביקשו ממיכל לשנות את המבנה

הקיים ולהוסיף לו בנייה חדשה כך שיתקבל על פני השטח בית חדש. כאשר הגיעה לשם לביקור קצת המראה שנלה לעיניה היה כל כך הומוגני ומושלם שבמקום לשנות את הקיים, היא השאירה את המבנה הישן כחלק המרכזי של הפרויקט, אל שני צדדיו הוצמדו תוספות בנייה בצורה שיצרה הרמוניה בין המבנה שהיה שם לבין חלקיו החדשים. הביקור הקצר הסתיים בכך שאת התכנית המושלמת אותה הגתה בביקור במקום, קיבלו בעלי הבית מיד והחלו בהכנות לבנייה. סקיצות למבנה המשולב שורטטו ביד חופשית ולאחר חזרתה למשרדה שבארץ, נשלחו התכניות להנדסאית בארה"ב להסדרת רישיון הבנייה. בהתאם לדרישות המקומיות הוחזרו התכניות למיכל לתיקונים והערות. לצורך תיאום עם הקבלן, מיכל הגיעה לביקור נוסף שמיד אחריו החל הביצוע. במשך תהליך הבנייה, התיאומים נעשו בשיחות טלפון, תמונות, צילומים וקטעי וידאו להמחשת הנעשה בשטח, שהועברו במרשתי.

הדבר השני שמזוהה עם עבודותיה של מיכל בנוי למעשה משלושה אלמנטים: צבע לבן, אור טבעי ומינימליזם. שלושה ממדים המזכירים בוודאות את עקרונות הבאוהאוס, קיימים בעבודותיה של מיכל אך ללא מחויבות סגנונית. בדמויה, כל תכנית שלה מתחילה בצבע לבן, תוספות הצבעים והגוונים מגיעות בשלב מאוחר יותר של התכנון והעיצוב. לגבי האור, היא מייחסת לו חשיבות עליונה בכל הפרויקטים שלה. היא תעשה את הכול בכדי לא להפריע לאור להיכנס לתוך המבנה. מיכל משתמשת באור כאלמנט בעיצוב, מאפשרת לאור הטבעי להשפיע על החללים הפנימיים ועל עיצובם באופן גורף. בתכנונים שלה אמנם בולט קו מינימליסטי, חף מקישויות ופריטים מיותרים, אך כזה שלעולם לא יפגע באווירה שהיא נוסכת בחללים אותם היא מתכננת ומעצבת. למרות המינימליזם התכנוני, לחלל תמיד תהיה זהות אישית ומיוחדת בעלת קונספט ייחודי המתקשר לסביבה, לאנשים, לאפיים ועיסוקם או לנף הנשקף מהחלונות.

לצד הידע העצום הצבור אצלה והניסיון רב השנים, מרבה מיכל להשתמש באינטואיציה, בהקשבה לדברים שלא נאמרים ולתחושות האופפות אותה. כך קורה כשהיא ניצבת על מגרש ריק, לצד חורבה מיועדת להריסה, בדירה של לקוחותיה או בבית פרטי מיועד להשקעה. חיזוקים ליכולתה לקלוט תדרים שלרוב נסתרים מעיני אחרים, היא קיבלה בעת ביקורה בגני הזן ביפן. לא בכדי, כל אחת מיצירותיה, מתחברת קודם כל בהרמוניה מושלמת לסביבה, התחברות שמשפיעה בעלי על האווירה בתוך הבית. האינטואיציה הנשית שלה מכוונת אותה לחיבור מושלם בין האנשים שיוגרו בבית לבין המבנה והסביבה. סיפור של כל אחד מהפרויקטים של מיכל, אדריכלית ומעצבת פנים, מתחיל בשלד, ממשיך במעטפת ומסתיים בתכולה שמשלימה את הנרטיב של כל סיפור בהתאמה מלאה לניבוריו.

Design
inspiration

קומפלקס מגורים
מדורג בחיפה מהווה
דוגמה לבנייה רוויה
שאינה מותנית על ידי
היזם בניצול מרבי של
השטח המותר לבנייה.
שני בניינים בני חמש
קומות, הבנויים על צלע
הר ומשקיפים אל הים,
מחוברים ביניהם בגינה
פנימית פתוחה, דרכה
נכנסים למתחם ובה
עוברת כל הסירקולציה
לשני הבניינים.

את ביתה, מיכל תכננה ובנתה למשפחתה
הצעירה לפני שנים. הגיאומטריה הבסיסית
של הבית התבססה על עקרונות בנייה
עתיקה, אך בשילוב עם הסגנון המודרני,
הבית, שרוב חלליו פתוחים אל חצר פנימית,
היה, הינו ויהיה תמיד על זמני

הכבוד לקיים והקשר לסביבה קודמים אצל
מיכל לאגו האדריכלי. עדות לכך נמצאת
במדינת ניו יורק בארצות הברית. בפאתי
יער, עמד מבנה עץ קטן. הבעלים ביקשו
לשנות אותו לבית חדש וגדול. בעיני מיכל
מראה המבנה היה כל כך הומוגני ומושלם
שבמקום לשנות את הקיים, היא הציעה
לבעלים להשאיר את צורתו המקורית ורק
להגדיל את שטחו.

בדירה הממוקמת בבניין קרוב לים, השחקן הראשי בהכתבת סגנון העיצוב הוא הנוף. כך, על הרקע הלבן והמינימליסטי, בולטים גוונים שונים של תכלת המסמל את הים. ציורי האמנות, שהועברו הנה מהבית הקודם, מתחברים אל נוכחותם של הדיירים ומוסיפים צבע ודינמיקה אחרים בתוך העיצוב המדויק.

שימוש נרחב ויוצא דופן נעשה בזכוכית. כל גוני הזכוכית בבית הותאמו והיוו חלק מהקונספט העיצובי. על חזית הזכוכית של אחד מארונות המטבח מוטבע מסך טלוויזיה המאפשר לצפות בו תוך כדי ישיבה על האי המרווח שאורכו 3.5 מטרים.

הקונספט לתכנון דירת גג דו
מפלסית התבסס על הרעיון של
קלילות המרחפת מעל בסיס
איתן. לשם כך נבחר ריצוף של
אריחי בטון מלבניים, המדמה
אדמה כהה ומסיבית. לכל שאר
מרכיבי העיצוב מכנה משותף של
גוון לבן ותחושת קלילות המדמה
עננים. לדוגמה: שטיחים לבנים
והשולחן בסלון.

עננים מרחפים
floating clouds

כעולה לעבר שכבת עננים מרחפת, תוכנן גרם מדרגות ספירלי ולבן, המדרגות נראות כרוכבות על גבי קיר שמרקמו נראה כענן. בענן, בקבוקי היין נראים כמרחפים.

על החזית הדרומית שפונה אל הרחוב, משפיעים החלונות הרציפים שעולים לגובה שלושת קומות הבית. חיפוי החלונות ברפפות חשמליות חיצוניות מוסיף ליופיים ומאפשר סינון ושליטה באור ובחום החודרים כנימה.

בית בשכונת
תל ברוך
*House in
Tel Baruch*

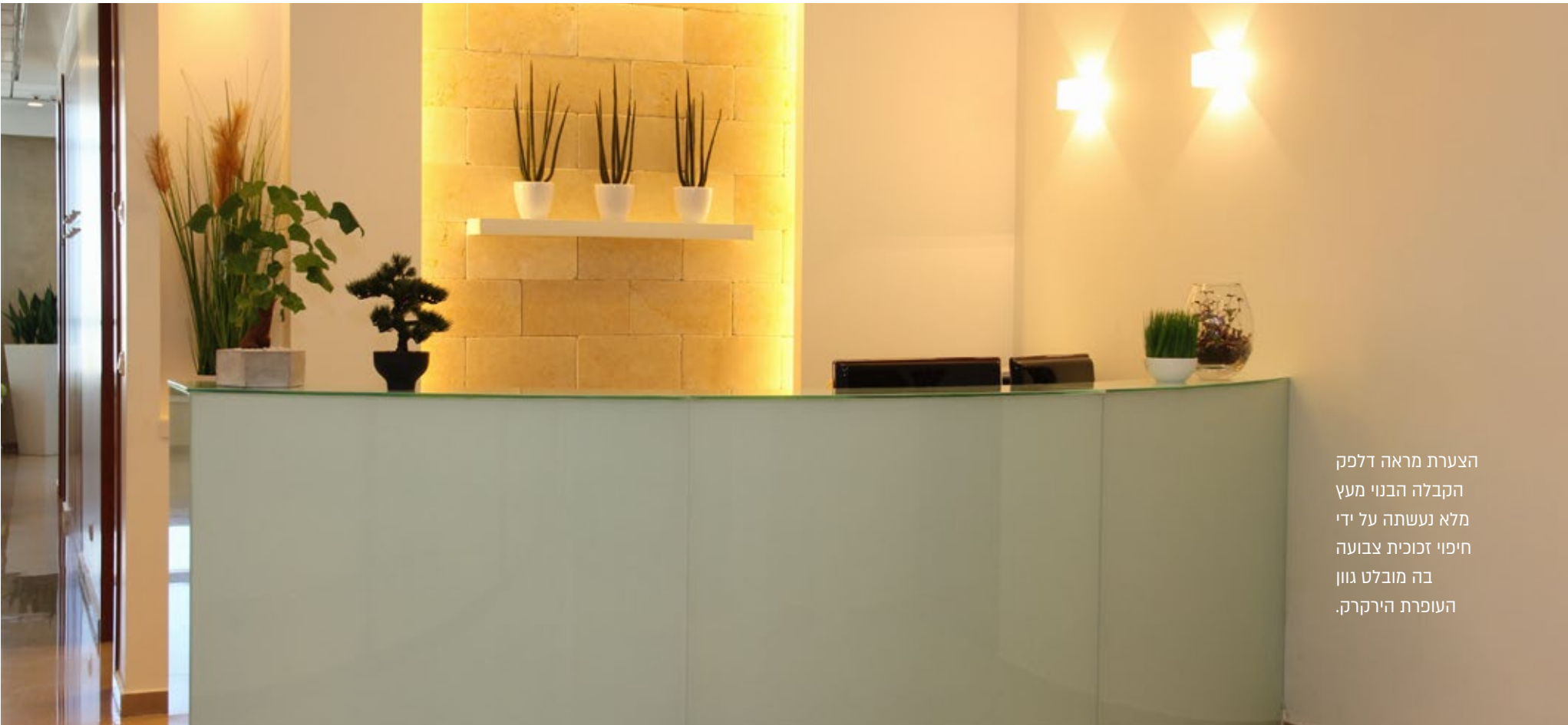
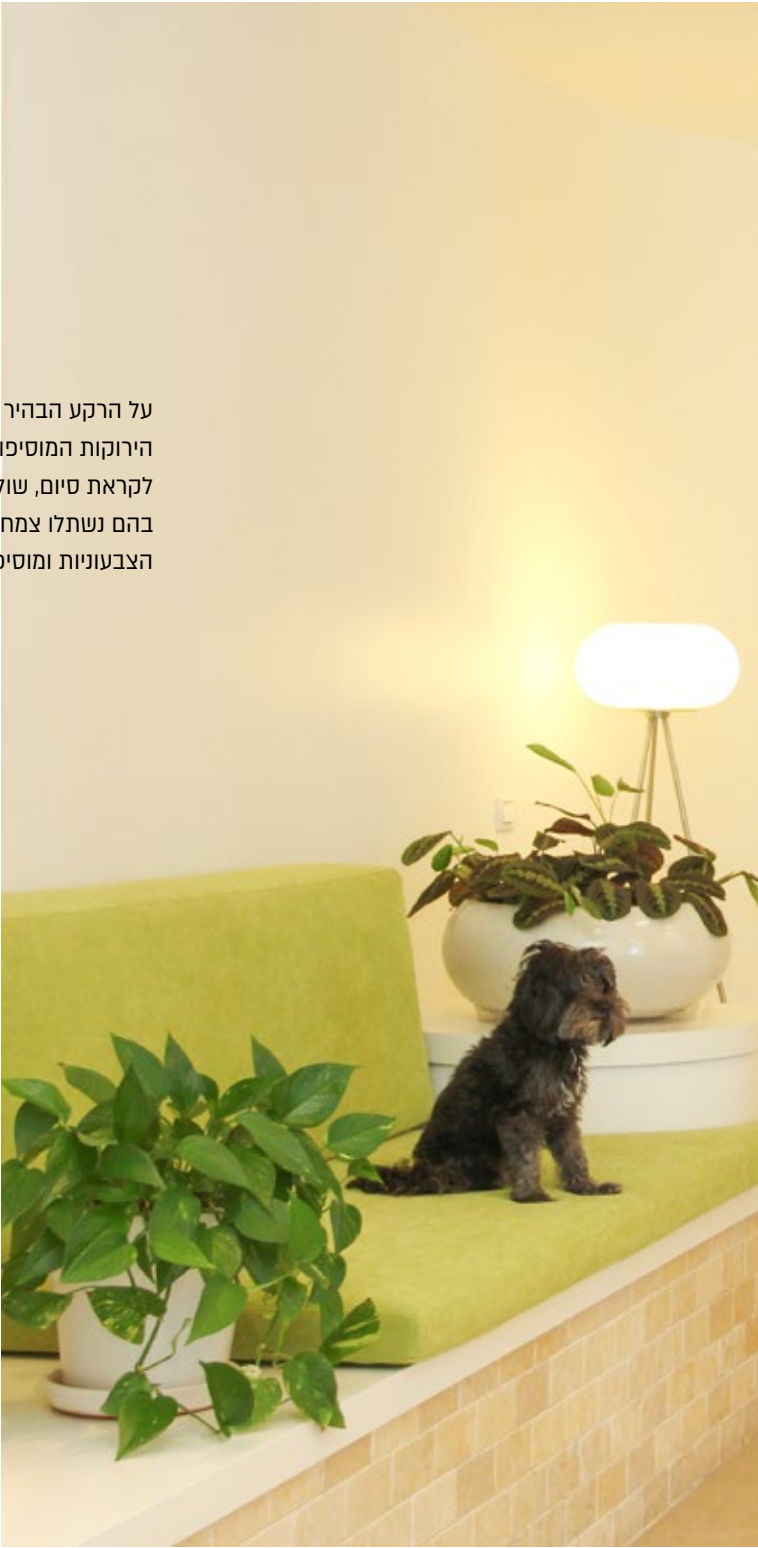

כבסיס לעיצוב הפנים, התוכנית הראשונה התבססה על אחידות הגוונים הלבנים. בהמשך, נוספו לעיצוב גוונים שהתכתבו עם אופיים של הדיירים. ספרייה ירוקה שנבנתה במעלה המדרגות ונצפית מכל נקודה בחלל המדרגות. קיר העץ שהוא למעשה ארונות המטבח, מוסיף לקומת הקרקע תחושה של חמימות וצבעוניות עליזה הנראית בחדרי הרחצה.

בשלוחה הישראלית של קרן הון סיכון
הממוקמת בארצות הברית, הוחלט לרענן
את המקום מבלי לפגוע במראה המכובד.
השינוי התבצע באמצעות חומרים עכשוויים
שהותאמו לריהוט הקיים ששודרג וחודש.

על הרקע הבהיר בולטות נקודות הצבע
הירוקות המוסיפות קלילות נעימה ורוגע.
לקראת סיום, שולבו בעיצוב כדים ומכלים
בהם נשתלו צמחים שונים המשלימים את
הצבעוניות ומוסיפים תחושה של רעננות.

הצערת מראה דלפק
הקבלה הבנוי מעץ
מלא נעשתה על ידי
חיפוי זכוכית צבועה
בה מובלט גוון
העופרת הירקרק.

משרדי קרן הון סיכון

Venture capital firm